

Datatilsynets vejledning om persondataloven for Grønland

1. I HVILKE TILFÆLDE GÆLDER PERSONDATALOVEN?	3
1.1. <i>Hvornår gælder loven? (§ 1)</i>	3
1.2. <i>Hvornår gælder loven ikke? (§ 2)</i>	4
1.3. <i>Hvor gælder loven? (§ 4)</i>	5
2. REGLER OM BEHANDLING AF PERSONOPLYSNINGER	5
2.1. <i>Grundlæggende krav til behandlingen (§ 5)</i>	6
2.2. <i>Tre typer af personoplysninger</i>	7
2.3. <i>Almindelige personoplysninger (§ 6)</i>	7
2.4. <i>Særligt følsomme oplysninger (§ 7)</i>	8
2.5. <i>Andre følsomme oplysninger (§ 8)</i>	9
3. PÅ NOGLE OMRÅDER GÆLDER DER SÆRLIGE REGLER FOR BEHANDLINGEN	10
3.1. <i>Videnskab og statistik (§ 10)</i>	10
3.2. <i>Personnumre (§ 11)</i>	10
3.3. <i>Adresserings- og kuverteringsbureauer (§ 12)</i>	11
3.4. <i>Registrering af telefonnumre (§ 13)</i>	11
3.5. <i>Kreditoplysningsbureauer (kapitel 5 og 6)</i>	12
3.6. <i>Markedsføring (§§ 6 og 36)</i>	13
4. DEN REGISTREREDES RETTIGHEDER (KAPITEL 8-10)	13
5. DATASIKKERHED (§§ 41 OG 42)	14
5.1. <i>Sikring mod bl.a. uvedkommendes adgang til personoplysninger</i>	14
5.2. <i>Dataansvarlig eller databehandler</i>	14
6. ANMELDELSE AF BEHANDLINGER TIL DATATILSYNET	15
6.1. <i>Formålet med anmeldelsesordningen</i>	15
6.2. <i>Offentlige myndigheders anmeldelsespligt (kapitel 12)</i>	15
6.3. <i>Private dataansvarliges anmeldelsespligt (kapitel 13)</i>	16
7. OVERFØRSEL AF OPLYSNINGER TIL TREDJELANDE (§ 27)	16

Denne vejledning fra Datatilsynet er rettet til borgere, virksomheder og myndigheder i Grønland og indeholder en overordnet gennemgang af de centrale regler i lov om behandling af personoplysninger. Loven kaldes i daglig tale persondataloven og afløser de to tidligere registerlove (lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre), der herefter ikke gælder længere.

Datatilsynet er den myndighed, der fører tilsyn med, at persondataloven overholdes. Datatilsynet vejleder også borgere, virksomheder og myndigheder om behandling af personoplysninger.

På Datatilsynets hjemmeside (www.datatilsynet.dk) kan du læse persondataloven i sin helhed. Her kan du også se de bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af loven, og finde vejledningsmateriale, som Datatilsynet har udarbejdet. På hjemmesiden er også en ordbog, hvor du kan læse mere om betydningen af de ord, der bruges i loven. Det gælder f.eks. ”behandling”, ”personoplysninger”, ”register”, ”dataansvarlig”, ”databehandler”, ”tredjemand” og ”den registrerede”.

Du kan klage til Datatilsynet, hvis du mener, at en behandling af oplysninger om dig selv ikke lever op til lovens krav. Hvis du ønsker at klage, kan du henvende dig til Datatilsynet og forklare, hvad du er utilfreds med. I de fleste tilfælde vil Datatilsynet bede dig om først at kontakte den, der er ansvarlig for behandlingen af oplysningerne om dig – f.eks. en virksomhed eller en myndighed.

1. I hvilke tilfælde gælder persondataloven?

1.1. Hvornår gælder loven? (§ 1)

Personoplysninger

Persondataloven gælder som hovedregel kun for behandling af oplysninger om personer, dvs. *fysiske personer*. Visse af lovens regler gælder dog også for behandling af oplysninger om virksomheder, foreninger og lignende. Det er navnlig tilfældet for reglerne om kreditoplysningsbureauer.

Personoplysninger er enhver form for information, der kan henføres til bestemte personer, selv om dette forudsætter kendskab til et personnummer, registreringsnummer eller lignende. Også oplysninger i form af f.eks. billede, personens stemme og fingeraftryk er omfattet.

Er f.eks. navn eller adresse erstattet af en kode, der kan føres tilbage til den oprindelige personoplysning, vil der stadig være tale om en personoplysning. Krypterede oplysninger er dermed også omfattet, så længe nogen kan gøre oplysningerne læsbare og dermed identificere de personer, som oplysningerne vedrører. Oplysninger, som er gjort anonyme på en sådan måde, at den registrerede ikke længere kan identificeres, er ikke omfattet af definitionen og dermed heller ikke af persondataloven.

Elektronisk databehandling

Begrebet (data)behandling omfatter enhver form for håndtering af oplysninger om personer. De mest almindelige former for behandling er indsamling, registrering, systematisering, opbevaring, brug, videregivelse, samkøring og sletning.

Både i den offentlige og i den private sektor gælder loven først og fremmest for behandling af personoplysninger, som sker ved hjælp af ”*elektronisk databehandling*”. Det vil sige, at loven gælder, når personoplysninger behandles ved hjælp af computerteknik, f.eks. skrivning af breve eller systematisering af personoplysninger. Elektronisk databehandling omfatter altså almindelig tekstbehandling, hvori der indgår personoplysninger. Loven gælder også, når personoplysninger sendes over internettet eller offentliggøres på en webside.

Manuelle registre

Loven gælder desuden, hvis oplysningerne skal indgå i et *manuelt register*. En systematisk samling af personoplysninger i f.eks. et papirkartotek eller en fortegnelse er derfor omfattet af loven, både i den offentlige og i den private sektor. Det samme gælder registre med biologisk materiale, f.eks. samlinger af blod- eller vævsprøver.

Anden systematisk behandling

I den private sektor gælder loven herudover i et vist omfang for *anden ikke-elektronisk systematisk* behandling af personoplysninger, når der indgår oplysninger om personers mere private eller økonomiske forhold. Det kan f.eks. være et personalekontors sagsmapper om de enkelte ansatte, en banks sagsmapper om de enkelte kunder eller en advokats sagsmapper. Derimod er oplysninger i offentlige myndigheders fysiske sagsmapper som altovervejende udgangspunkt ikke omfattet af loven.

1.2. Hvornår gælder loven ikke? (§ 2)

I nogle tilfælde gælder persondataloven ikke eller kun i begrænset omfang. Det drejer sig om følgende situationer:

* Hvis reglerne for databehandlingen findes i en anden lov, der giver den registrerede bedre rettigheder end efter persondataloven, eller hvis en anden lov klart bestemmer, at persondataloven eller dele heraf ikke skal gælde på et bestemt område.

* Hvis databehandlingen er beskyttet af informations- og ytringsfriheden. Persondataloven fastslår udtrykkeligt, at den ikke skal anvendes, hvis det vil være i strid med informations- og ytringsfriheden. Denne undtagelse kan i praksis være vanskelig at håndtere, men kan f.eks. være relevant i forbindelse udarbejdelse af læserbreve, debatindlæg og lignende, hvor man bruger oplysninger om andre personer.

* Hvis aktiviteterne er af rent privat karakter. Loven gælder ikke for en privatpersons brug af personoplysninger, når oplysningerne er en del af en personlig eller familiemæssig aktivitet. Det kan f.eks. dreje sig om privat korrespondance eller om adressefortegnelser over familie, venner og bekendte.

* Hvis databehandlingen hører inden for det kriminalretlige område. Mange af de rettigheder, som loven giver registrerede personer, gælder ikke, hvis databehandlingen foretages af politiet eller anklagemyndigheden inden for det kriminalretlige område.

* Hvis behandlingen af oplysninger sker for domstolene.

* Hvis databehandlingen foretages for Inatsisartut og institutioner med tilknytning dertil. Dette betyder, at loven f.eks. ikke gælder for Inatsisartuts administration og Ombudsmanden for Inatsisartut.

* Mediernes elektroniske registre. De informationsdatabaser, som drives af mediernes, er ofte undtaget fra de fleste regler i persondataloven, når de er omfattet af medieansvarsloven, som er sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning, eller landstingslov om medieansvar.

* Hvis der er tale om arkiver med avisudklip. Manuelle arkiver med udklip fra offentliggjorte, trykte artikler er ikke omfattet af de fleste regler i loven, hvis artiklerne udelukkende bruges i forbindelse med journalistik. Det samme gælder øvrige behandlinger i journalistisk øjemed eller med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed.

* Endelig gælder loven ikke for den registrering mv., som foretages af politiets og forsvarrets efterretningstjenester.

1.3. Hvor gælder loven? (§ 4)

Som hovedregel gælder loven kun, hvis den dataansvarlige myndighed eller virksomhed mv. er etableret i Grønland, og behandlingen af oplysninger foregår i Grønland eller inden for EU's område.

I langt de fleste tilfælde vil en behandling af personoplysninger, som foregår i Grønland, være omfattet af persondataloven. Men der kan være situationer, hvor den dataansvarlige er etableret i et EU-land (f.eks. i Danmark). I så fald er det lovgivningen i det pågældende EU-land, der gælder.

Loven gælder i enkelte tilfælde også, når en dataansvarlig er etableret i lande uden for EU og Grønland. Hvis du er i tvivl, kan du søge hjælp hos Datatilsynet.

2. Regler om behandling af personoplysninger

Loven indeholder en række regler om, hvornår man må indsamle og registrere personoplysninger, videregive dem osv. Hvilke regler man skal følge i den enkelte situation, afhænger af oplysningernes karakter og formålet med databehandlingen. Også andre love end persondataloven kan indeholde regler om, at en behandling af personoplysninger kan eller skal finde sted.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at begrebet "behandling" dækker over en række forskellige måder at håndtere personoplysninger på. Har man ret til at foretage én bestemt form for databehandling, medfører det ikke automatisk, at man også har ret til at foretage andre former for behandling af de samme oplysninger.

Normalt giver det ikke anledning til tvivl, at når en offentlig myndighed eller privat virksomhed, forening mv. må indsamle bestemte oplysninger, så må den også systematisere, registrere, bruge og slette oplysningerne. Men det er f.eks. ikke uden videre givet, at oplysningerne også må videregives til andre. Dette skal vurderes særskilt på baggrund af behandlingsreglerne.

Behandlingsreglerne er i vidt omfang skønsmæssige. Det vil derfor ofte afhænge af en konkret vurdering i den enkelte situation, om betingelserne er opfyldt.

2.1. Grundlæggende krav til behandlingen (§ 5)

Når en offentlig myndighed eller en privat virksomhed mv. behandler personoplysninger, er der nogle grundlæggende krav, som altid skal være opfyldt. Disse regler giver ikke i sig selv nogen ret til at behandle personoplysninger, men hvis en behandling kan finde sted på grundlag af en af de øvrige regler i loven, skal de grundlæggende krav også altid være opfyldt. De grundlæggende krav er:

* Når man behandler personoplysninger, skal det ske i overensstemmelse med god databehandlingsskik. Dette indebærer, at den dataansvarlige nøje skal overholde reglerne i loven, både i ånd og bogstav, og ikke må forsøge at omgå reglerne.

* Når en dataansvarlig indsamler personoplysninger, skal det være klart, hvilket formål oplysningerne skal bruges til, og formålet skal være sagligt. Det er ikke tilladt at indsamle oplysninger, hvis man ikke aktuelt har noget at bruge dem til, men blot forventer, at der senere viser sig et formål. Om et bestemt formål med en indsamling af personoplysninger er sagligt, afhænger først og fremmest af, om der er tale om løsning af en opgave, som det er naturligt for den pågældende myndighed, virksomhed mv. at løse. Hvad der er sagligt for én myndighed eller virksomhed, vil altså ikke nødvendigvis være sagligt for en anden.

* En senere behandling må ikke være uforenelig med det formål, som oplysningerne oprindeligt blev indsamlet til. Indsamlede oplysninger kan i visse tilfælde efterfølgende anvendes til et andet end det oprindelige formål, blot den senere anvendelse ikke er uforenelig med det formål, som oplysningerne oprindeligt blev indsamlet til. Hvis den senere behandling direkte modarbejder eller skader det oprindelige formål, er det klart, at behandlingen ikke kan finde sted. Herudover må det vurderes konkret, om en senere behandling må anses for så uvedkommende i forhold til det oprindelige formål, at den ikke kan accepteres.

* Indsamlede oplysninger må ikke omfatte mere end nødvendigt, når formålet tages i betragtning. Denne regel skal bidrage til at sikre mod en unødvendig ophobning af personoplysninger. Loven bygger altså på det princip, at offentlige myndigheder og private virksomheder mv. ikke må indsamle og registrere flere oplysninger om den enkelte borger, end hvad der er nødvendigt.

* Den dataansvarlige skal sikre sig, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Viser det sig alligevel, at der behandles oplysninger, som er urigtige eller vildledende, skal disse snarest muligt slettes eller rettes. Dette krav skal bidrage til at sikre den bedst mulige datakvalitet.

* Indsamlede oplysninger skal slettes eller anonymiseres, når det ikke længere er nødvendigt for den dataansvarlige at være i besiddelse af oplysningerne i en form, der gør det muligt at identificere den enkelte person. Også denne regel skal sikre mod unødvendig dataophobning. Offentlige myndigheder – og i visse tilfælde også private virksomheder mv. – kan i stedet overføre oplysningerne til arkiv efter reglerne i landstingslov om arkivvæsen.

2.2. Tre typer af personoplysninger

Persondataloven inddeler overordnet personoplysninger i tre niveauer afhængig af deres karakter: Jo mere følsomme oplysningerne er, jo strengere er kravene til, hvornår man må behandle dem.

De mest følsomme oplysninger er de oplysninger om rent private forhold, der er nævnt i lovens § 7. Det er oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold.

Persondatalovens § 8 vedrører andre typer af oplysninger om rent private forhold, der også anses for at være følsomme. Det drejer sig om oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og lignende følsomme privatlivsoplysninger.

Lovens § 6 omhandler oplysninger, der ikke er følsomme; de såkaldte almindelige personoplysninger. Almindelige personoplysninger kan f.eks. være identifikationsoplysninger, oplysninger om økonomiske forhold, kundeforhold eller andre ikke følsomme oplysninger.

På nogle områder findes der særlige regler for behandlingen. Det gælder for retsinformationssystemer, forskning og statistik, personnumre, adresserings- og kuverteringsbureauer samt registrering af oplysninger om, hvilke telefonnumre der er foretaget opkald til.

2.3. Almindelige personoplysninger (§ 6)

Behandling af almindelige personoplysninger må ske, når en af følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke. Kravet om udtrykkelighed betyder, at et stiltiende eller indirekte samtykke ikke er tilstrækkeligt.
- 2) Hvis behandlingen er nødvendig for at kunne opfylde en aftale, som den registrerede er part i. F.eks. kan det være nødvendigt at registrere og behandle oplysninger, der fremgår af ordrer, fakturaer og lignende i tilknytning til aftaler, hvor den registrerede er aftalepart.
- 3) Hvis behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige. En retlig forpligtelse kan eksempelvis være en forpligtelse, der er fastsat i en lov eller en bekendtgørelse. Som et eksempel kan nævnes, at arbejdsgivere gennem regler i skattelovgivningen er forpligtede til at indsamle forskellige indkomstoplysninger om de ansatte og videregive dem til skattemyndighederne. Forpligtelser, der er pålagt den dataansvarlige ved dom eller afgørelse truffet af en offentlig myndighed, er på samme måde retlige forpligtelser. Derimod er forpligtelser, der følger af aftaler, ikke omfattet.
- 4) Hvis behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes vitale interesser. F.eks. kan behandling af oplysninger ske, hvis den registrerede som følge af bortrejse eller sygdom ikke er i stand til at give samtykke til behandlingen. Det er en betingelse,

at behandlingen vedrører interesser, der er af fundamental betydning for den registrerede.

5) Hvis behandlingen er nødvendig for at kunne udføre en opgave i samfundets interesse. Dermed vil behandling af oplysninger til gavn for en bredere kreds af personer, eksempelvis i statistisk, historisk, informativt eller videnskabeligt øjemed kunne ske.

6) Hvis behandlingen sker som led i myndighedsudøvelse. Det er først og fremmest tilfældet, når offentlige myndigheder træffer afgørelser i forvaltningssager, f.eks. afgørelser om sociale ydelser eller afgørelser om skatteansættelser.

7) Hvis behandlingen er nødvendig for at varetage en berettiget interesse, og denne interesse overstiger hensynet til den registreredes interesser. Før der behandles personoplysninger, skal den dataansvarlige vurdere, hvorvidt hensynet til de interesser, der ønskes forfulgt med behandlingen, overstiger den registreredes interesser. Denne vurdering afhænger af mange forskellige forhold, bl.a. formålet med behandlingen. F.eks. vil en virksomhed efter denne regel normalt kunne behandle oplysninger om sit personale og om sine kunder og leverandører.

2.4. Særligt følsomme oplysninger (§ 7)

Der må som udgangspunkt ikke behandles de særligt følsomme personoplysninger, der er nævnt i persondatalovens § 7. Det gælder som nævnt oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold.

Dog kan man behandle sådanne personoplysninger, når en af følgende betingelser er opfyldt:

1) Hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til behandlingen. Kravet om udtrykkelighed betyder, at et stiltiende eller indirekte samtykke ikke er tilstrækkeligt.

2) Hvis behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser. Behandling, der vedrører interesser, der er af fundamental betydning for den registrerede, kan foretages i de tilfælde, hvor den registrerede ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give samtykke. Eksempelvis i tilfælde, hvor den registrerede er dement eller bevidstløs.

3) Hvis behandlingen vedrører oplysninger, som er offentliggjort af den registrerede selv. Oplysninger er offentliggjort, når de er fortalt til en bredere kreds af personer. Som eksempel kan nævnes oplysninger, der videregives gennem tv eller aviser. Det kan også være oplysninger, der er delt via internettet – f.eks. via sociale medier. Det er en betingelse, at offentliggørelsen er sket på den registreredes eget initiativ.

4) Hvis databehandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges. Omfattet er behandling, der sker i den dataansvarliges, tredjemands eller den registreredes interesse. F.eks. kan en arbejdsgiver eller et forsikringselskab behandle helbredsoplysninger for at afgøre, om den registrerede har krav på erstatning.

Omfattet er også offentlige myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Eksempelvis kan sociale myndigheder, der har mistanke om incest eller andre seksuelle overgreb mod børn, behandle oplysninger om disse forhold, f.eks. med henblik på politianmeldelse.

5) Behandling af oplysninger om medlemskab af en fagforening kan ske, hvis det er nødvendigt for, at den dataansvarlige kan overholde arbejdsretlige forpligtelser. Enhver form for forpligtelse og rettighed, der følger af en aftale eller en lov, er omfattet – blot den hviler på et arbejdsretligt grundlag. F.eks. er behandling, som følger af en overenskomst mellem arbejdsmarkedets parter, omfattet af undtagelsen.

6) Foreninger og andre almennyttige organisationer vil under visse betingelser kunne behandle følsomme personoplysninger. Behandlingen skal vedrøre oplysninger om organisationens egne medlemmer eller personer, der er i regelmæssig kontakt med organisationen.

7) Behandling kan også ske, hvis det er nødvendigt i forbindelse med sygepleje eller patientbehandling. Det er en betingelse, at behandlingen foretages af en person, der ved lov er undergivet tavshedspligt, og det skal ske i forbindelse med varetagelsen af den dataansvarliges opgaver på sundhedsområdet.

8) Følsomme oplysninger kan desuden behandles, hvis det er nødvendigt af hensyn til en offentlig myndigheds varetagelse af sine opgaver på det strafferetlige område. Denne regel skal sikre, at eksempelvis politi, domstole og anklagemyndighed kan løse deres opgaver.

9) Behandling kan endvidere ske af hensyn til vigtige samfundsmæssige interesser. Det kræver, at Datatilsynet giver tilladelse hertil. Denne opsamlingsbestemmelse vil kun meget sjældent blive brugt.

Ud over disse regler er det udtrykkeligt fastsat, at en offentlig myndighed ikke må føre edb-registre med oplysninger om politiske forhold, som ikke er offentligt tilgængelige.

2.5. Andre følsomme oplysninger (§ 8)

Oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end de, der er nævnt i § 7, anses også for at være følsomme. ”Andre rent private forhold” kan f.eks. være selvmordsforsøg, længerevarende arbejdsløshed, familiestridigheder, tvangsfjernelse af børn, separations- og skilsmissebegæringer og adoptionsforhold.

Offentlige myndigheder må kun behandle disse særlige oplysningstyper, hvis det er nødvendigt for at varetage myndighedens opgaver, eller hvis en af de betingelser, som er nævnt i § 7, er opfyldt.

Myndighederne må som udgangspunkt ikke videregive disse oplysninger. Det må normalt kun ske, hvis det følger af en lov eller bekendtgørelse, eller hvis den registrerede selv har givet sit samtykke.

Særligt når det drejer sig om myndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, gælder der snævre grænser for, hvornår følsomme oplysninger kan videregives. Dette gælder for alle følsomme oplysninger, der er nævnt i § 7 og § 8 – dvs. oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold, strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold.

Private (virksomheder, foreninger mv.) må behandle oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til det. Oplysningerne må også behandles, hvis en af de betingelser, som er nævnt i § 7, er opfyldt.

Uden den registreredes samtykke kan indsamling og registrering kun undtagelsesvis ske. Det er en betingelse, at det er nødvendigt for at varetage en berettiget interesse, og at denne interesse *klart* overstiger hensynet til den registrerede. Som eksempel kan nævnes en virksomheds registrering af oplysninger om strafbare forhold med henblik på at indgive politianmeldelse, f.eks. om butikstyveri.

Private aktører vil normalt kun kunne videregive sådanne oplysninger med den registreredes samtykke, eller hvis man skal give oplysningerne videre som følge af regler i love eller bekendtgørelser.

3. På nogle områder gælder der særlige regler for behandlingen

3.1. Videnskab og statistik (§ 10)

Der gælder særlige regler for indsamling, registrering og videregivelse af personoplysninger til videnskabelige og statistiske formål.

I den forbindelse må der foretages de behandlinger af personoplysninger, som er nødvendige for de projekter, oplysningerne indgår i.

Oplysninger, der indgår i en videnskabelig eller statistisk undersøgelse, må ikke senere bruges til andre formål. Det vil sige, at oplysningerne f.eks. ikke efterfølgende må indgå i forvaltningsmyndighedernes sagsbehandling i forhold til bestemte borgere.

Personoplysninger fra videnskabelige og statistiske undersøgelser må kun videregives til brug for andre videnskabelige eller statistiske undersøgelser, og kun hvis Datatilsynet har givet en særlig tilladelse til videregivelsen. Tilsynet vil i sådanne tilfælde stille særlige vilkår, som også skal overholdes.

3.2. Personnumre (§ 11)

I den offentlige sektor må man bruge personnumre (CPR-numre) med henblik på en entydig identifikation eller som journalnummer.

I den private sektor er adgangen til at anvende personnummeret mere begrænset. Virksomheder mv. må som hovedregel kun behandle personnummeret, når det følger af en lov, eller hvis den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke hertil, og det tjener saglige formål.

Det følger eksempelvis af skattelovgivningen, at en privat virksomhed, der skal foretage indberetning til skattemyndighederne af oplysninger om løn og renter, skal oplyse den registreredes personnummer.

Private virksomheder mv. må som udgangspunkt kun videregive personnumre, hvis det følger af lovgivningen, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke, eller hvis en offentlig myndighed kræver det.

3.3. Adresserings- og kuverteringsbureauer (§ 12)

Et adresserings- og kuverteringsbureau er en virksomhed, der med henblik på markedsføring sælger fortegnelser over grupper af personer.

Loven indeholder forskellige regler, der begrænser adresserings- og kuverteringsbureauernes virksomhed.

Hvis de registrerede ikke har givet samtykke, må bureauerne kun behandle oplysninger om navn, adresse, stilling, erhverv, e-postadresse, telefon- og telefax-nummer eller andre oplysninger, der frit kan indhentes fra erhvervsregistre.

Bureauerne må desuden behandle andre (almindelige) oplysninger, hvis den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke dertil.

Bureauerne må slet ikke behandle følsomme oplysninger, heller ikke hvis den registrerede har givet sit samtykke.

Inden et adresserings- og kuverteringsbureau videregiver oplysninger om en forbruger til en anden virksomhed med henblik på markedsføring eller bruger oplysningerne på vegne af en anden virksomhed til dette formål, skal virksomheden henvende sig til forbrugeren og oplyse om, at vedkommende har ret til at gøre indsigelse mod, at oplysninger gives videre.

Virksomheden skal give forbrugeren adgang til at gøre indsigelse på en nem måde og inden for en frist på 14 dage. Videregivelsen må først ske, når 14-dagesfristen er udløbet, hvis forbrugeren vel at mærke ikke har gjort indsigelse. Hvis forbrugeren fremsætter sin indsigelse efter udløbet af 14-dagesfristen, skal virksomheden fremover rette sig efter den.

3.4. Registrering af telefonnumre (§ 13)

Det er som udgangspunkt forbudt for offentlige myndigheder og private virksomheder mv. automatisk at registrere de telefonnumre, som de ansatte ringer til. Det er heller ikke tilladt at modtage oversigter fra teleselskabet, der indeholder specifikation af de telefonnumre, der er ringet til.

Man må dog godt registrere telefonnumre, hvis det kun er en del af telefonnummeret, der fremgår. F.eks. når de sidste to cifre af nummeret fjernes.

Datatilsynet kan i ganske særlige tilfælde give tilladelse til at registrere fuldstændige telefonnumre.

3.5. Kreditoplysningsbureauer (kapitel 5 og 6)

Kreditoplysningsbureauerne må kun behandle oplysninger, som er af betydning for bedømmelsen af en persons kreditværdighed. De må ikke behandle oplysninger om den registreredes rent private forhold (følsomme oplysninger).

Et kreditoplysningsbureau skal søge Datatilsynet om tilladelse, før bureauet må begynde sin virksomhed.

Hvis en person eller en virksomhed bliver optaget i et register hos et kreditoplysningsbureau, skal bureauet give vedkommende besked om dette, inden der er gået fire uger efter registreringen.

Hvis den registrerede senere spørger, skal kreditoplysningsbureauet også oplyse, hvilke oplysninger der er registreret, og hvilke oplysninger der inden for det sidste halve år er videregivet om den pågældende.

Kreditoplysningsbureauer må som altovervejende hovedregel ikke registrere gældsoplysninger, hvis skyldneren bestrider gælden, og kravet ikke er fastslået af en domstol.

Oplysninger om kreditværdighed, der ikke tilsigter at være udtømmende (summariske kreditoplysninger), kan videregives telefonisk til bureauets abonnenter. Sådanne summariske oplysninger drejer sig som regel om, at en person eller virksomhed er optaget på en "sort liste" over "dårlige betalere". Ellers må kreditoplysninger kun videregives skriftligt eller elektronisk gennem et online system.

De summariske kreditoplysninger må dog normalt kun videregives, hvis den enkelte oplysning drejer sig om en gæld over 1.000 kr. Det er en yderligere betingelse, at der er foretaget retslige skridt mod den registrerede, f.eks. at der er udtaget stævning, eller at den registrerede over for kreditor skriftligt har erkendt, at gælden er forfalden. Hvis oplysningerne har været offentliggjort i Statstidende, kan de altid gives videre. Det gælder dog ikke oplysning om gældssanering, der er endeligt godkendt.

Kreditoplysningsbureauer må også registrere og videregive gældsoplysninger, der modtages fra offentlige myndigheder.

Offentlige myndigheder skal følge en bestemt procedure, før oplysninger om en borgers gæld kan indberettes til et kreditoplysningsbureau. Desuden skal den samlede gæld til det offentlige være på mindst 7.500 kr.

Hvis oplysninger hos et kreditoplysningsbureau viser sig at være forkerte, skal de snarest muligt slettes eller rettes.

Hvis en forkert oplysning har været videregivet, skal kreditoplysningsbureauet straks give en skriftlig meddelelse om rettelsen til den person, der har været forkert registreret. Bureauet skal også give en skriftlig meddelelse til alle, der har modtaget oplysningen inden for det sidste halve år. Den registrerede skal derudover have besked om, hvem der inden for det sidste halve år har modtaget den forkerte oplysning, samt om, hvorfra oplysningen eller bedømmelsen stammer.

Henvendelser fra den registrerede om sletning eller rettelse skal inden 4 uger besvares skriftligt af bureauet. Hvis kreditoplysningsbureauet nægter at slette eller rette, kan man klage til Datatilsynet.

3.6. Markedsføring (§§ 6 og 36)

Der findes særlige regler om videregivelse af oplysninger om forbrugere (kundeoplysninger) til brug for andre virksomheders markedsføring.

Der må ikke videregives mere detaljerede oplysninger om, hvad kunden har købt, eller om kundens forbrugsvaner, medmindre kunden på forhånd har givet sit udtrykkelige samtykke.

Hvis forbrugeren ikke har givet samtykke, må en erhvervsdrivende kun videregive oplysninger om vedkommende, hvis der er tale om ”generelle kundeoplysninger”, f.eks. om køn, alder og bopæl eller oplysninger om almindelige interesser, såsom at man er bilejer eller er interesseret i håndarbejdsartikler. Oplysningerne må dog ikke videregives uden samtykke, hvis forbrugeren har gjort indsigelse imod det.

Inden en virksomhed videregiver oplysninger om en forbruger til en anden virksomhed med henblik på markedsføring eller bruger oplysningerne på vegne af en anden virksomhed til dette formål, skal virksomheden henvende sig til forbrugeren og oplyse om, at vedkommende har ret til at gøre indsigelse mod, at oplysninger gives videre.

Virksomheden skal give forbrugeren adgang til at gøre indsigelse på en nem måde og inden for en frist på 14 dage. Videregivelsen må først ske, når 14-dagesfristen er udløbet, hvis forbrugeren vel at mærke ikke har gjort indsigelse. Hvis forbrugeren fremsætter sin indsigelse efter udløbet af 14-dagesfristen, skal virksomheden fremover rette sig efter den.

4. Den registreredes rettigheder (kapitel 8-10)

Persondataloven indeholder regler, som giver den enkelte borger en række rettigheder over for de myndigheder, virksomheder, foreninger mv., som behandler oplysninger om den pågældende. Nogle af rettighederne kendes fra registerlovgivningen. Det gælder især retten til at få indsigt i oplysninger om sig selv.

Loven indeholder derudover en række nye rettigheder, der bl.a. indebærer en større åbenhed om, hvordan man behandler personoplysninger. Desuden får de registrerede personer adgang til at gøre indsigelse over for bestemte former for behandling af oplysninger.

Som registreret har man kort fortalt følgende rettigheder:

- * Ret til at modtage besked fra den dataansvarlige om, at der indsamles oplysninger om en selv.
- * Ret til indsigt i de oplysninger, der behandles om en selv.
- * Ret til at gøre indsigelse mod, at behandling af oplysninger om en selv finder sted. Hvis indsigelsen er berettiget, betyder det normalt, at oplysningerne skal slettes.

* Ret til at gøre indsigelse mod, at oplysninger om en selv videregives med henblik på markedsføring.

* Ret til at gøre indsigelse mod, at man undergives afgørelser, der har retsvirkninger for eller i øvrigt berører en selv i væsentlig grad, og som alene er truffet på grundlag af elektronisk databehandling. Det kan f.eks. være, hvis en arbejdsgiver overlader det til en computer at afgøre, om en jobansøger skal afvises.

* Ret til at få urigtige eller vildledende oplysninger om en selv rettet, slettet eller blokeret, og ret til at forlange, at andre, der har modtaget oplysningerne, orienteres om dette.

* Ret til at tilbagekalde et samtykke.

* Ret til at klage til Datatilsynet over behandling af personoplysninger om en selv.

Du kan læse mere om reglerne i Datatilsynets vejledning om registreredes rettigheder.

5. Datasikkerhed (§§ 41 og 42)

5.1. Sikring mod bl.a. uvedkommendes adgang til personoplysninger

Den dataansvarlige skal sørge for, at oplysninger ikke kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven. Det samme gælder for databehandlere.

Dette indebærer bl.a., at man internt i sin virksomhed eller myndighed skal sikre, at kun de ansatte, der aktuelt har behov for at kunne se bestemte oplysninger, har (teknisk) adgang til oplysningerne. Det skal naturligvis også sikres, at personer udefra ikke kan få adgang til oplysningerne, f.eks. via internetadgang til virksomhedens eller myndighedens interne net.

5.2. Dataansvarlig eller databehandler

Når man som virksomhed, offentlig myndighed eller i anden sammenhæng beskæftiger sig med behandling af personoplysninger, er det vigtigt at afklare, om man er dataansvarlig for oplysningerne, eller om man i stedet fungerer som databehandler for den dataansvarlige.

Det afgørende er, hvem der juridisk og/eller faktisk afgør, hvordan personoplysninger skal behandles. Kort sagt bestemmer den dataansvarlige over oplysningerne, også når oplysningerne befinder sig hos databehandleren.

Den dataansvarlige kan f.eks. være en myndighed, der ved lov er blevet pålagt en given behandling af personoplysninger. Den dataansvarlige kan også være en arbejdsgiver, der behandler personoplysninger om sine ansatte og sine kunder, eller en læge, der behandler patientoplysninger i forbindelse med sin praksis eller et forskningsprojekt.

En databehandler kendetegnes ved kun at behandle personoplysninger på vegne af (efter instruks fra) en dataansvarlig. Databehandleren behandler ikke personoplysningerne til egne formål og må derfor ikke bruge de overladte oplysninger til andet end udførelsen af opgaven for den dataansvarlige. Det samme gælder for ansatte hos den dataansvarlige.

En databehandler kan f.eks. være en virksomhed, som varetager driften af en anden virksomheds eller myndigheds it-systemer. En databehandler kan også være en udbyder af et webhotel, der varetager driften af et websted for andre, eller et inkassobureau, som får overladt oplysninger, fordi bureauet skal inddrive gæld for den dataansvarlige.

Hvis man som dataansvarlig benytter sig af en databehandler, skal der indgås en skriftlig aftale herom med databehandleren (en såkaldt databehandleraftale). Du kan læse mere om kravene til sådanne databehandleraftaler på Datatilsynets hjemmeside.

6. Anmeldelse af behandlinger til Datatilsynet

6.1. Formålet med anmeldelsesordningen

Formålet med anmeldelsesordningen er at give Datatilsynet mulighed for at kunne kontrollere visse behandlinger af personoplysninger. Anmeldelsesordningen skal også gøre det muligt for offentligheden at gøre sig bekendt med behandlingerne.

Persondataloven stiller en række krav til, hvilke oplysninger en anmeldelse skal indeholde. Det gælder blandt andet den dataansvarliges navn og adresse, behandlingens navn og formål samt oplysninger om personkredsen og de oplysningstyper, der behandles.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at det ikke er de enkelte registre eller it-systemer, der skal anmeldes, men derimod den behandling af personoplysninger, der sker til et givet formål. F.eks. kan en anmeldelse vedrøre en virksomheds personaleadministration eller sagsbehandlingen ved en offentlig myndighed.

6.2. Offentlige myndigheders anmeldelsespligt (kapitel 12)

Offentlige myndigheder skal som udgangspunkt anmelde deres behandlinger af *fortrolige* oplysninger. Myndighederne skal normalt have en udtalelse fra Datatilsynet, inden de begynder på databehandlingen.

Fortrolige oplysninger omfatter både de følsomme oplysninger, der er nævnt i persondatalovens § 7 og § 8, og andre oplysninger, der ikke er følsomme, men som alligevel er af en sådan karakter, at de efter den almindelige opfattelse i samfundet ikke bør komme til offentlighedens kendskab. F.eks. kan oplysninger om indtægts- og formueforhold efter omstændighederne være fortrolige. Hvis myndigheder foretager sammenstilling eller samkøring af personoplysninger i kontroløjemed, vil resultatet af sammenstillingen/samkøringen også være fortroligt.

Som en undtagelse kan fortrolige identifikationsoplysninger (f.eks. personnumre) og oplysninger om betaling til og fra en offentlig myndighed som udgangspunkt behandles uden anmeldelse.

6.3. Private dataansvarliges anmeldelsespligt (kapitel 13)

Dataansvarlige i den private sektor skal som udgangspunkt kun anmelde behandlinger, der omfatter *følsomme* oplysninger. I den private sektor må anmeldelsespligtige behandlinger først iværksættes, når Datatilsynet har givet en tilladelse til det.

I visse tilfælde skal der foretages anmeldelse til Datatilsynet, selvom der ikke behandles følsomme oplysninger. Det gælder bl.a., når behandlingen har til formål at føre et retsinformationssystem, et advarselsregister eller en spærreliste (dvs. en liste over betalingskort mv., der er blevet spærret). Kreditoplysningsbureauer og virksomheder, der erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse, skal også foretage anmeldelse til Datatilsynet.

En række behandlinger er til gengæld fritaget fra anmeldelse, selv om der indgår følsomme oplysninger. Eksempelvis er behandling af personoplysninger, der foretages af læger og advokater i forbindelse med deres virksomhed, fritaget fra anmeldelse. Foreninger og lignende skal heller ikke anmelde behandlingen af oplysninger om deres egne medlemmer.

7. Overførsel af oplysninger til tredjelande (§ 27)

Loven indeholder nogle særlige betingelser for, i hvilke situationer der må overføres oplysninger fra Grønland til tredjelande. Tredjelandene er lande, der ikke er med i EU (dog undtaget Norge og Island, der ikke er tredjelande, selvom de ikke er med i EU).

Overførsel af personoplysninger til tredjelande må som hovedregel kun ske, hvis det pågældende land sikrer en tilstrækkelig beskyttelse af oplysningerne. Datatilsynet fører på sin hjemmeside en liste over lande, der anses for sikre.

Loven indeholder forskellige undtagelser fra hovedreglen, som du også kan læse om på Datatilsynets hjemmeside.